

شهید محسن فخری زاده

ما انقلاب کردیم تا **واقعیتها** را تغییر دهیم؛
نه آن که آن‌ها را بپذیریم.
انقلاب ما **انقلاب آرمان‌هاست**
نه انقلاب واقعیت‌ها.



دوره جدید / شماره سوم / آذر ماه ۹۹

جامعه اسلامی دانشجویان دانشکده
حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

مدیر مسئول و سردبیر:
امیر مهید اسفندی

@Lp_jad_ut



جامعه اسلامی دانشکده حقوق
و علوم سیاسی دانشگاه تهران

فهرست:

- ۱ زنان. همچنان قربانی...
۲ چه شد چنین شد
۳ حق یا تحقق: مسئله این است
۵ ترور. لحظه‌ای درنگ...
۶ نقطه سر خط



درباره

یکباره، ناگهان،

بانگی طنین فکند:

«قنوس جاودان!

هنگام رفتن است.

میزم فراهم است.»

بی آن که هیچ ناله و فریاد سر دهد

آغوش می‌کشاید

سوی حیات نور

آتش بهانه‌ای است

او مرد این دیار نبوده است از نخست

یعنی تمام شد؟

هرگز گمان مبر

قدری سکوت کن

می‌پیچد این طنین:

قنوس زنده است...

آتش بهانه‌ای است...
سخن سرنیبر

«قنوس مرغی است افسانه‌ای... هزار سال
عمر می‌کند و چون مرغش فرار کند هیزم بسوزد
جمع می‌کند و بر بالای آن می‌نشیند و از قدر
بال می‌زند تا هیزم آتش بگیرد و بسوزد و از
خاکسترش قنوس جدیدی به وجود می‌آید»
(فرهنگ، ۱۳۰۰، ۱۰۰)

از راه می‌رسد

بر روی شاخسار تنومند یک درخت

آرام می‌نشیند

خیره به آسمان

خشنود از حیات پر از افتخار خویش

غرق تأمل است:

... آری چه زود می‌گذرد داستان عمر

آری چه بی‌درنگ

آری چه بی‌امان...

در گوش او ولی

دکتر فخری زاده، شهادت مبارک.

دوره جدید / شماره سوم / آذرماه ۹۹

صاحب امتیاز:

جامعه اسلامی دانشجویان دانشکده
حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

مدیر مسئول و سردبیر:

امیرمهرداد اسفندی

هیئت تحریریه:

محمد رضا زراعتیان

علیرضا شفیعی

هادی کیان

امیرحسین قدیری

متین داستانی

طراح:

متین داستانی

@Lp_jad_ut

زنان، هم چنان قربانی...

متین داستانی

جستاری در عملکرد حقوقی ایران و جهان برای مقابله با خشونت علیه زنان



۲۵ نوامبر، در جهان به روز بین المللی مبارزه با خشونت علیه زنان نام گذاری شده است. نیاز به یادآوری نیست که زنان به دلایل گوناگون فیزیکی و غیرفیزیکی بیشتر از مردان در معرض آسیب و تعرض قرار دارند و نیاز است که رویکردها و مراقبتهای لازم را در دستور کار قرار داد تا از بیعدالتی و خشونت علیه آنها جلوگیری کرد. در این مطلب، مختصراً ضمن مرور آخرین روندهای اقدام حقوقی و قانونی در کشورمان برای مقابله با خشونت علیه زنان، آخرین بحثهای بین المللی جاری در نظام بین المللی حقوق بشر در حوزه نفی خشونت علیه زنان گزارش خواهد شد. شکی نیست که مسئله خشونت علیه زنان، در تمام تاریخ زندگی بشر روی کره خاکی وجود داشته و علی رغم این تصور که با پیشرفت تکنولوژی و علوم توسط بشر، شاهد کاهش این معضل اجتماعی خواهیم بود، روز به روز گزارشهای بیشتری از اقدامات خشونت آمیز علیه زنان به دست میرسد. مسائلهای که موجب تشدید این امر در یک سال اخیر شده است، شیوع گسترده ویروس کووید ۱۹ است. آثار این همه گیری در جهان، مانند قرنطینه و محدودیت رفت و آمد، طبیعتاً موجب افزایش و گسترده شدن درگیریها و خشونتها علیه زنان شده است و گفته میشود که امروزه از هر چهار زن، یک زن مواجه با این آسیب است. آنتونیو گوترش، دبیر کل سازمان ملل، چندی پیش اعلام نمود که خشونت علیه زنان، این روزها به یک پاندمی تبدیل شده است، و امسال ما شاهد هستیم که این سازمان بیشتر از هر موضوعی به تولید ساز و کارهایی برای مقابله با آن، به ویژه خشونت خانگی پرداخته است. بر طبق آمارهای جهانی، در سال اخیر ۲۴۳ میلیون زن در سرتاسر جهان مورد خشونت قرار گرفتند و غالب آنها زنان و دختران بین ۱۵ تا ۴۹ سال بودهاند. نکته جالب توجه این است که این خشونت در بین کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته تفاوت رقمی ندارد و تنها اختلاف، به عوامل و دلایل خشونت مربوط میشود. در کشورهای در حال توسعه، بیشترین تاثیر در خشونت علیه زنان را فقر و عدم آموزش اجتماعی بر عهده دارند و در کشورهای توسعه یافته، مشروبات الکلی، مواد مخدر و قدرت طلبی، نقش اصلی را بازی میکنند. اخیراً آمارهای جهانی اعلام کردهاند که ۳۰ الی ۴۰ درصد افزایش آماري شکل گرفته است و در کشور ما هم باتوجه به راه اندازی سامانه ۱۲۳ توسط بهزیستی،

تماسهای موردنظر بیانگر افزایش سه برابری تعداد آنها است؛ البته که برخی از نهادهای دولتی آن را کتمان میکنند. از این مقدار، ۱۷ درصد مربوط به کودک همسری و ۴۶ درصد خشونت خانگی است و بر اساس اعلام سازمان های مربوطه، احتمال قوی میرود که ۷۰ درصد خشونتها هرگز گزارش نمیشوند، برای اینکه دنبال شود و پیگیری شود. اصولاً دو رویکرد در مقابله با خشونت خانگی اتخاذ می شود. یک، رویکرد پیشگیرانه است. مبتنی بر میانجیگری، حفظ و تکریم خانواده و همین طور مشاوره. رویکرد دیگر، رویکرد اقتدارگرایانه است که راه حلها و برخوردهای قانونی را ارائه میدهد، که در مواردی مانند اسیدپاشی، لزوم این رویکرد به خوبی قابل لمس است. بدیهی است که این دو رویکرد باید با هم مورد توجه و استفاده قرار بگیرند و هیچ یک از آنها به تنهایی کارایی و اثرگذاری لازم را نخواهد داشت. اگر بخواهیم عوامل موثر در ایجاد خشونت را در یک تقسیم بندی بگنجانیم به چهار دسته کلی برمیخوریم:

۱. عامل حقوقی و قانونی. کشوری که تبعیض کمتری را میان مردان و زنان خود ایجاد کرده باشد، مسلماً شاهد خشونت کمتری علیه بانوانش است. قوانین تبعیض آمیز و ضرر رسان باید اصلاح یا حذف شوند و ما شاهد حمایت قانونی صریح در نظام حقوقیمان باشیم. وابستگی اقتصادی، نابرابریهای قانونی، و عدم حمایت قانونی از بانوان از اشکال مختلف این عامل تاثیرگذار محسوب می شوند.
۲. فقر و مشکلات اقتصادی. حضور زنان در مشاغل غیر رسمی یکی از نتایج مشهود این عارضه میباشد. ۷۴۰ میلیون زن در جهان وجود دارند که شغل غیر رسمی دارند و این مسئله به دلیل کووید ۱۹ تشدید شده و در بسیاری از موارد مانع ادامه کار آنها شده است؛ بدون اینکه از بیمه تامین اجتماعی و بیمه بیکاری و... برخوردار باشند.
۳. دسترسی آسان به مواد مخدر و مشروبات الکلی که بیشتر در کشورهای توسعه یافته موجب خشونت میشوند.
۴. تجربه شخصی خشونت در کودکی و در خانواده و عدم آموزش اجتماعی. اغلب افرادی که در بزرگسالی رفتارهای نامناسب و خشونت آمیز از خود بروز میدهند، در کودکی خود شاهد یا قربانی این خشونتها بودهاند. خوشبختانه مدتی است که لایحه های تحت عنوان «صیانت، کرامت و تامین امنیت بانوان در برابر خشونت» از سوی قوه قضائیه تهیه شده و برای معاونت حقوقی ریاست جمهوری ارسال شده و در کمیسیون لویح دولت در حال بررسی است. این لایحه که در ۵ فصل و ۷۷ ماده تهیه و تنظیم شده است، امیدی است برای برخورد با خاطیان و تضییع کنندگان حقوق زنان. به ویژه که در این لایحه بخش جرمها و مجازاتها هم تعیین شده است. انشاءالله که هر چه زودتر لایحه مسیرهای قانونی را طی کند و به تصویب برسد تا بتوان کمتر شاهد ایراد خشونت علیه زنان کشورمان بود.



چه شد چنین شد؟!

امیرحسین قدیری

نآملی بر رابطه شیوع ویروس کرونا و اعمال انسان‌ها از دیدگاه قرآن و سنت معصومین (ع)

۱. حوادث در اثر آزمایش و سنجش انسانی رخ دهد:

کما اینکه در آیه‌ی ۱۵۴ سوره آل عمران این گونه بدان اشاره شده است: « وَلِيَتَّبِلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيَمَحَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ »
 ۲. در اثر شرک و گناهان و ناسپاسی‌های انسان:

که آیات و روایات متعددی در این باره به ما رسیده است، از جمله آیاتی که به طور تام حادثه‌ای را به نشانه عذاب، معلول شرک و گناه مردم می‌داند، آیات مربوط به عذاب قوم نوح و فرعونیان است. آیه ۱۴ سوره عنکبوت بیان می‌دارد:

« وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ »
 در آیه ۵۴ سوره انفال آمده است:

« كَذَّبَ آلُ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلَّ كَانُوا ظَالِمِينَ »
 و در بیانی از امیرالمومنین علی علیه السلام نیز رسیده است: «خداوند بندگان را به هنگامی که کارهای زشت انجام دهند به کمبود میوه‌ها و منع نزول برکات و بستن درهای خیرات، گرفتار می‌کند»
 ۳. در راستای قرب الهی و زدودن گناهان:

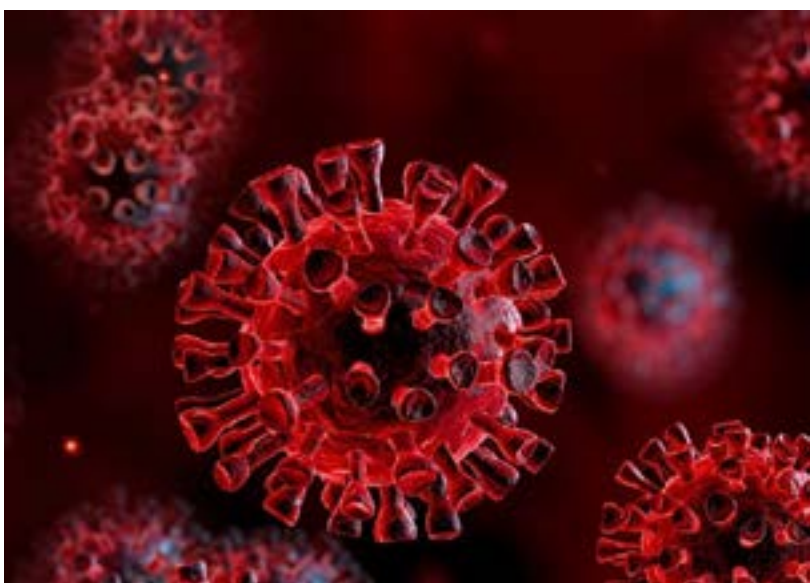
در سخنی از رسول اکرم (ص) آمده است: « هرگاه خدای تعالی به بنده‌ای اراده خیر داشته باشد و بخواهد او را صاف و پاک گرداند، بلا را بر او فرو می‌ریزد، فرو ریختنی بسیار.»

حاصل کلام این که:

عوامل متعددی ممکن است سبب وقوع این دست حوادث گردد که فهم دقیق و درک بطون و تشخیص مصادیق آن جز از عالم به معانی خلقت، از کسی بر نمی‌آید؛ اما به هر صورت این وقایع مرتبط است بما کسبت ایدی الناس.

شاید بتوان گفت در دورانی زندگی می‌کنیم که به نوبه خود و با توجه به شرایط زندگی انسان امروزی، از ابتدای خلقت تا به حال بشر چنین دورانی را به خود ندیده است. دورانی که اقتصاد، علم و فناوری به کمال نسبی خود رسیده، بشر به رویاهای دیرینه خود دست یافته و آن‌ها را به اوج رسانده، عصری که انسان با اتکا به قدرت ابتکار و خلاقیت خویش، به چنان اعتماد به نفسی دست یازیده که به نظر، هیچ چیز جلودار سیر نامتناهی آن نیست. اما در چنین شرایطی به تعبیر معروف یک قاشق چای خوری از نوعی ویروس، حیات انسانی را عاجز کرده و در مقابل خویش به زانو درآورده است. چنان که شاهد هستیم، هر روز بر آمار کشته شدگان بر اثر این بیماری افزوده می‌شود و چنان هراسی به دل ساکنان کره خاکی انداخته که به نظر کمتر سابقه داشته است. تعبیر و تفاسیر عامیانه و عالمانه‌ی متعددی در این باره نقل محافل و مجالس مجازی شده و هرکس به ذوق و سلیقه و نوبه خویش تحلیلی در این باره بیان داشته و سعی کرده تا توجیه قابل قبولی برای این واقعه عظیم جهانی داشته باشد. اما در این پاره از نوشتار، شخصاً قصد دارم نگاه قرآن به عنوان کتابی منزول از جانب گرداننده ارض و سماء را، پیرامون این دست وقایع بررسی کرده و نگاه فلسفی قرآن را به کمک کلام بزرگان استخراج نمایم: قرآن کریم در آیه ۴۱ سوره مبارکه روم می‌فرماید:

« ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ اِیْدِی النَّاسِ لِيُذِیْقَهُمْ بَعْضَ الَّذِیْ عَمَلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ »
 فساد در خشکی و دریا پدیدار گشت به واسطه آنچه که مردم انجام دادند تا خداوند بعضی از آنچه را که انجام دادند به آنان بچشاند، شاید به مسیر درست بازگردند. پرواضح است که این آیه شریفه صراحتاً به رابطه مستقیم بین اعمال مردم و حوادث عالم اشاره دارد. معلول و اثر اعمال و رفتار نوع انسان می‌داند. چه این که اثر مادی فعل انسان باشد و چه این که از آثار معنوی رفتار بشر سرچشمه گرفته باشد. چنان که در نگاهی یک جانبه (چرا که جمع تمام عوامل و فهم حقیقی وقایع در توان ما نباشد) می‌توان علت بالا آمدن آب اقیانوس‌ها را، گرم شدن دمای این کره خاکی به واسطه افراط انسان در فعالیت‌های صنعتی و کارخانه‌ای دانست، که در نتیجه منجر به سونامی‌های کم سابقه و به هم ریختن چرخه و سیستم آب و هوایی و بسیاری از اتفاقاتی که بشر، کنون با آن دست و پنجه نرم می‌کند، شده است. در واقع می‌توان این وقایع را معلول اثرات مادی افعال انسانی دانست. بخشی از حوادث نیز ممکن است معلول آثار معنوی رفتار بشر باشند و به هر ترتیب نمی‌توان منکر این اثرات معنوی شد. حال چه این که قرآن کریم نیز صراحتاً بدان اشاره نموده است.





حق یا تحقق؛ مسئله این است

محمدرضا زراعتیان

گفتاری در نقش مردم در حکومت اسلامی

طور مطلق راجع به حکومت اسلامی ساری و جاری است. فارغ از گفته‌ی فوق‌الذکر، باید به موشکافی چگونگی مشروعیت و مقبولیت حکومت اسلامی در برهه‌ی زمانی حساس بعد از رحلت پیامبر پرداخته شود. که در ذیل آن را به طور مجزا در عصر حضور امام معصوم و عصر غیبت، بررسی خواهیم کرد.

ب) عصر حضور امام معصوم

قبل از ادامه بحث، باید دانست نظریات راجع به این دوره را میتوان از نظر اهل سنت و تشیع در زمان وجود امام معصوم بیان کرد. ابتدا نظر اهل سنت را بررسی می‌کنیم. آنها مشروعیت پیامبر را انتخاب شدن ایشان از جانب خدا می‌دانستند، اما بعد از رحلت، ملاک‌های انتخاب جانشین برایشان تغییر کرد. مثلاً ملاک انتخاب خلیفه‌ی اول را اجماع اهل سقیفه ذکر کرده و وجه انتخاب خلیفه‌ی دوم را تعیین، توسط خلیفه‌ی قبلی دانسته‌اند و در مورد سوم هم تعیین اهل حل و عقد و نظر شورای شش نفره را در تعیین مشروعیت خلیفه و حاکم موثر دانسته‌اند. یک ملاک چهارمی هم ذکر شده است و آن مؤید نظریه‌ی «تغلب» است؛ که براساس آن، هرکس از هر طریقی که به مسند رسید، حکومتش مشروع است؛ زیرا به مقام اولی‌الامر رسیده است. اما از دیدگاه شیعیان، حکومت امام معصوم همچون پیامبر از جانب خداوند است و پیامبر تنها ابلاغ‌کننده‌ی آن در روز غدیر بوده و نقشی در انتخاب جانشین پس از خود نداشته‌اند. نظر مردم نیز در این مشروعیت تأثیری ندارد. اما همین مردم هستند که حکومت امام را می‌پذیرند و آن را محقق می‌کنند. همانطور که در طول بیست و پنج سال خانه نشینی امام علی(ع)، مشروعیت حکومت امام پا بر جا بود اما تا زمانی که مردم حکومت ایشان را نخواستند، ایشان دست به زور و اجبار نزدند.

ج) عصر غیبت

در دوران غیبت امام معصوم نیز، اجماع قریب به اتفاق وجود دارد که مشروعیت حاکم از جانب خدا و تحقق آن از جانب مردم است. طبق نظر اکثر علمای امامیه، در این دوره، حکومت در اختیار فقیه جامع‌الشرایطی است که از جانب امام نصب عام شده است. یعنی امام معصوم اوصافی کلی را بیان نموده و هرگاه آن اوصاف در فقیهی یافت شود، آن فقیه می‌تواند به مسند قدرت بنشیند. امری که باعث هرج و مرج می‌شود؛ چون ممکن است هم‌زمان چند فقیه در جامعه مزین به این اوصاف باشند. اهمیت نقش مردم را در این زمان می‌توان مشاهده کرد. سه نظریه‌ی مشهور در این باب وجود دارد. الف) تعیین شخص و مصداق آن باید به نوعی منتسب به امام و خدا باشد،

چه کسی در جامعه حق حکومت دارد؟ این سوال یکی از مباحث مهم و آکادمیک جوامع، به‌خصوص راجع به فلسفه‌ی سیاست است. در طول قرن‌های متوالی، دانشمندان این امر را از مناظر و جهات گوناگون مورد بررسی و تحلیل قرار داده‌اند. ما قصد داریم در اینجا نظر دین‌مبین اسلام را درباره‌ی حکومت مورد توجه قرار دهیم. اهمیت این موضوع در اسلام به قدری است که زمینه‌ساز اختلافات گسترده‌ای - که امروز بین مسلمانان شیعه و سنی شاهد هستیم - بوده است. لازمه‌ی این بحث، بررسی موضوع و ارتباط آن با مفاهیم مشروعیت و مقبولیت در دوره‌های مختلف تاریخ اسلام است.

مشروعیت و مقبولیت

مشروعیت به معنای حق حکومت است. یعنی این که آیا شخص حاکم، صرف نظر از خوب یا بد بودن، قابلیت و اعتبار حکومت کردن را دارد یا خیر؟ این مفهوم اختصاصی به جوامع دینی ندارد و هر حکومتی فارغ از دین به آن می‌پردازد. در واقع منظور از مشروعیت در اینجا، قانونی بودن حکومت است. مفهوم مهم دیگر مقبولیت است که به معنای «پذیرش مردمی» و تشکیل حکومت براساس اراده و خواست مردم است؛ نه از روی اجبار یا اکراه. درخصوص رابطه‌ی مشروعیت و مقبولیت، باید ملاک مشروعیت را مورد نظر قرار داد. اگر ملاک پذیرش مردمی باشد آن گاه حکومت دو ویژگی را اجماعاً به‌همراه هم دارد؛ اما اگر ملاک چیزی دیگر باشد، ممکن است آن گاه حکومتی نامشروع اما مقبول باشد، یا خلاف آن.

نقش مردم در مشروعیت و مقبولیت در دوره‌های مختلف

تاریخ اسلام

الف) عصر پیامبر اکرم(ص)

باید دانست این تحلیل‌ها در برهه‌های مختلف تاریخ اسلام، ویژگی‌های خاص خود را دارد. در زمان پیامبر، مردم در مشروعیت و حقانیت حکومت پیامبر نقشی نداشتند؛ زیرا حکومت ایشان از جانب خدا بوده است. اما در زمینه‌ی مقبولیت، این مردم بودند که با همکاری و همیاری خود با پیامبر اکرم(ص)، بستر تشکیل حکومت عدل نبوی را فراهم کردند. پس به طور کلی میتوان گفت که نقش مردم در مشروعیت حکومت پیامبر صفر بود اما در زمینه‌ی استقرار حکومت، نقش آنها صد درصدی است. نکته‌ای که مختص زمان پیامبر نیست و در ادامه خواهیم دید که این مهم، به

تنها مشروعیت ولی فقیه را «کشف» می‌کند و تأثیری در ایجاد آن ندارد. اما تحقق نظام ولایت فقیه تنها زمانی است که اکثریت مردم به دنبال تحقق آن باشند و آن را به عرصه‌ی ظهور برسانند. اما مردم باید بدانند که پیروی از حکومت و حاکمیت اسلامی بر همه‌ی آن‌ها واجب است و عدم پیروی از آن گناهی نابخشودنی و هلاکت‌آور است. پس در نتیجه باید دانست که مسئله‌ی حکومت فقیه جزء مسائل مسکوت فقهی نیست و بر اهمیت آن آیات و روایات فراوانی مهر تأیید زده‌اند. همچنان که اصل ولایت فقیه اصلی خدشه‌ناپذیر است و هیچ کس نمی‌تواند مشروعیت و حقانیت آن را زیر سوال ببرد. حتی گفته‌ی امام (ره) که فرمودند: «میزان رای ملت است» نیز به معنای آن نیست که مشروعیت نظام در اختیار مردم است بلکه مانند دوران پیامبر و ائمه، مشروعیت حکومت اسلامی تنها از جانب خداست و مردم تنها می‌توانند با پذیرش خود آن را محقق سازند. و اگر حکومت اسلامی به خواست مردم ایجاد نشده بود، غاصبانه و نامشروع تلقی می‌شد.

اما پذیرش با مردم است. (ب) نصب عام از جانب امام باشد؛ یعنی هرکس آن ویژگی‌ها را داشت مشروع است، ولی مقبولیت آن همراه با خواست مردم است. (ج) نظری احتمالی هم مطرح است که می‌گوید: مشروعیت و مقبولیت فقیه تنها مطابق خواست و نظر مردم است. در اسلام اگر بخواهیم راجع به چنین مسئله‌ی حساسی تصمیم بگیریم، نمیتوانیم به نظر اکثریت رجوع کنیم. هر آینه که اکثر مسلمانان اهل تسنن هستند و اعتقادی به حکومت ائمه معصومین ندارند. پس باید نظر سنت و کتاب و پیشوایان واقعی را ملاک قرار داد. از این منظر نظریه‌ی اول درست است؛ زیرا خداوندی که مالک جهان است، اجازه‌ی تصرف در حکومت را به هرکسی نمی‌سپارد؛ زیرا حاکم، بر زندگی و جان و مال مردم مسلط شده و می‌تواند برای آنها محدودیت ایجاد کند. از این رو خداوند و امام معصوم حکومت را به برترین فقیه جامع شرایط اعطا می‌کنند تا هرج و مرج اتفاق نیفتد. نقش کشف این که کدام فقیه شایسته‌تر است در کشور ما برعهده مجلس خبرگان رهبری است؛ یعنی این نهاد،



ترور، لحظه‌ای درنگ...



هادی کیان

بررسی چند نکته قابل تأمل پیرامون ترور شهید فخری زاده

او به ظاهر از سر دلسوزی بود ولی در عمل در بین لشکر تردید انداخت. او گفت اگر بنا به نبرد باشد که من دیگر سنم گذشته و چیزی برای از دست دادن ندارم و با تمام توانم می جنگم، ولی تا کی باید نظاره گر کشته شدن این جوانان باشیم؟ همین صحبت جرقه تردید را زد و خبر آن باعث امیدواری معاویه به پیروزی شد. سوم اینکه سرویس‌های جاسوسی دشمن هنگامی به ترور آشکار روی می آورند که اهداف بیشتری از حذف فیزیکی دارند. اگر تنها حذف فیزیکی مدنظرشان باشد، غالباً از روش‌های پنهان به عنوان مثال تصادف ساختگی و مرگ‌های مشکوک استفاده می کنند. ولی ترور شهید فخری زاده علاوه بر شهید کردن یک دانشمند و مدیر هسته‌ای، می تواند زیر سوال بردن نهادهای امنیتی و تهدید و ترساندن ما بقی افراد مورد نظر رژیم اشغالگر قدس و انگیزه‌های دیگر باشد. در جنگ، هر تحرک در هر نقطه‌ای را از دشمن می دانیم و اگر نقطه‌ای مورد هدف توپخانه دشمن قرار گرفت، معنایش این نیست که آن نقطه خاص مدنظر دشمن است، بلکه به معنای آن است که این یکی از حرکات دشمن است که در اینجا انجام می دهد. ممکن است بخواهد حواسمان را به این نقطه جذب کند تا نقطه ای مهم تر را مورد هدف قرار دهد و یا می خواهد نیروهایمان را تضعیف کند تا در یک حمله سراسری بر ما پیروز شود. در این تحرک (ترور شهید فخری زاده) باید چشمان باز باشد که آیا دشمن می خواهد ما از چه چیزی غافل شویم و حواسمان باشد مطالبه‌هایی که به مناسبت این ترور بالا گرفته است، مطالبات به حق دیگر را تحت الشعاع قرار ندهد. در پایان مسأله نحوه پاسخگویی به این اقدام است. در این میان رویکرد نزدیک به دولت این عمل را تحریک ایران برای اقدامی سخت می داند و در نتیجه هرگونه اقدام از نوع سخت را بازی در زمین دشمن می داند و باعث از بین رفتن تلاش های انجام شده در عرصه بین المللی در زمینه رفع تحریم‌ها می شود. در مقابل رویکرد اقدام سخت قرار دارد تا دشمن تنبیه و متوقف شود و در صورت عدم پاسخ سخت، تخریب دشمنان را در پی خواهد داشت. ولی پاسخ درست بازدارندگی فعال است به طوری که از تمام امکانات دیپلماسی، نظامی، امنیتی و اجرایی به صورت ترکیبی و مؤثر استفاده شود؛ چرا که همان طور که گفته شد، تمام حرکات دشمن را باید با هم دید و تک بعدی به قضیه نگاه نکرد. لازمه تأثیر این رویکرد یک صدا شدن تصمیم گیرنده‌های کلان کشور در این اقدامات است. اگر دوباره چند صدایی پیش بیاید و یا اگر ناآگاهانه و بعضاً آگاهانه تخریب و تضعیف‌هایی علیه منافع کشور صورت بگیرد، این طور نیست که ضربه‌ای به کشور بخورد و بعد ترمیم شود؛ بلکه با شرایط بسیار خاصی که ما در آن به سر می بریم ممکن است جبران ناپذیر باشد.

هنوز دو هفته از حماسه آفرینی مردم در ۹ دی نگذشته است که یکی از دانشمندان هسته‌ای کشور در مقابل درب منزل خود ترور می شود. یک سال بعد در ماه آذر دو ترور هم‌زمان رخ می دهد که یکی موفق می شود و آن یکی ناموفق. هشت ماه بعد تروری دیگر و سال بعد در سالگرد ترور شهید علی محمدی چهارمین ترور موفق رخ می دهد. و حالا بعد از گذشت یک دهه دوباره در سالگرد یکی از همین عزیزان تروری دیگر رخ می دهد و شهید محسن فخری زاده ترور می شود. در اینجا توجه به چند نکته خالی از لطف نیست: اول اینکه شهید فخری زاده که بود؟ او از همکاران شهید تهرانی مقدم در زمینه موشکی سپاه بود و بعد وارد پروژه‌های هسته‌ای شد. اشراف او به عرصه‌های پیشرو در صنعت نظامی کشور (صنایع موشکی) و عرصه‌های پیشرو در زمینه علمی کشور (انرژی هسته‌ای) باعث شد ایشان برای ریاست سازمان پژوهش و نوآوری وزارت دفاع انتخاب شوند. شاید او دیگر در زمینه علمی بعثت مسؤولیت اجرایی خود فعالیت نداشت ولی اشراف و آگاهی‌اش از عرصه‌های امنیتی کشور، او را به یکی از مهمترین اشخاص امنیتی ایران تبدیل می کند و در سطوح امنیتی بالایی قرار می گیرد آن چنان که دشمن مجبور می شود از دستگاه‌های کنترل از راه دور پیشرفته و جدید استفاده کند تا بتواند موفق شود، همانطور که از سه پهباد برای زیرنظر داشتن شهید سلیمانی در فرودگاه بغداد استفاده کرد. دوم اینکه چرا الان اتفاق افتاد؟ قطعاً ترور چنین شخصی که شخص نخست وزیر رژیم اشغالگر قدس تصویرش را نشان می دهد و با اسم می گوید دنبال او هستیم، برایشان پر هزینه است. ولی چه چیزی باعث می شود این هزینه کم بشود یا این که ارزش صرف کردن داشته باشد؟ از طرفی هم دو روز قبلش جاسوسی اسرائیلی مبادله می شود و فردای روز ترور هم سالگرد ترور یکی از دانشمندان هسته‌ای است. یکی از دلایل آن را می توان عدم انسجام در قول و عمل بین مقام‌های سیاسی دانست. در عین حالی که رهبر معظم انقلاب صریحاً می فرمودند و با صبر خود به وضوح نشان دادند که مذاکره با طرف‌های غربی نتیجه نخواهد داد، ولی می بینیم باز دولت در رسانه‌هایش و در عملش تمایل به مذاکره دارد، این پالس مخابره می شود که با وجود مخالفت رهبری ایران، رکن اجرایی کشور برای رسیدن به مذاکره در تلاش است و به هر قیمتی موانع سر راهش را کنار می زند. در جنگ صفین آن چیزی که عمروعاص و معاویه را به پیروزی امیدوار کرد، سخنان اشعث، فرمانده سپاه امیرالمؤمنین (ع) در شب قبل از قرآن به نیزه کردن در میان سپاهیان بود. صحبت

نقطه سر خط

علیرضا شفیعی

سوالی از او داشته باشم، آن چنان هم نبود که بود. بریل به راه خودش می رود، نه راه سر انگشتان من... این مدت برای تجربه‌ی زندگی‌های دیگر و شاید به درد بخورتر، لیست فیلم‌ها همیشه اولین انتخاب بودند، بلکه جرقه‌ای بشوند برای ادامه مسیر زندگی ما «دانشجو(ها)» که در غلیظترین مه فرو رفته است و این طور که پیداست، به این زودی بیرون نمی‌آید. آخر سر مرا به آرشیو جرقه‌ها تبدیل کرد و فقط فهماند که لیست فیلم‌ها هیچ وقت تمامی ندارد؛ و هیچ قرار نیست مرا با جرقه‌ی زندگی خودم روبرو کند. هیچ گاه از دیدنشان سیر نمی‌شوم و منکر الهام بخشی‌شان هم نخواهم شد، اما هیچ گاه زندگی ام به این لیست اضافه نمی‌شود. این‌ها را در نوشتن هم یافتم، که اوقاتی بهتر است نوشت و فقط چیزی نگفت. نه انفعال؛ منظورم یک فکر درست و حسابی و نقشه‌ای از کل زندگی است. زندگی‌ای که قرار است شخصیت اصلی‌اش «فقط» من باشم و بس و بر نقش‌های دیگر گریز نزنم. به‌هرحال، اینجا پس از روزهای قرنطینی و بعد مدت طولانی تنهایی، کنار هم جمع شده‌ایم و فعلاً کاغذ روی بیلبورد را می‌خوانیم که: «روز دانشجو مبارک!»

مسئول حراست کارت را چک می‌کند. کنار می‌رود تا وارد شوم. چند نفر از پشت من سرعت قدم‌هایشان را بیشتر می‌کنند، بلکه زودتر به کلاس هشت صبح برسند. اولین حضورشان در اطراف این دانشکده است. ترک‌های ساختمان ما نشان می‌دهد دوری و دوستی سخت گذشته و اینجا به روز بی‌جوشش و بی‌التهاب عادت ندارد و عادت هم نخواهد کرد؛ کما اینکه گذشته‌اش گواه است بر این ماجرا. چهره شکسته و چند تار موی سفید که برای دوستانم ورودی ما شده است، غبار این مدت بی‌ثبات و موهوم است که تنها بهت مرا با آنچه بودند همراه دارد و آن‌ها که بودند و دیگر نیستند بهت‌آورترند. چه بهتر که هرچه بوده، تمام شده و قرار است ساختمان رنگ جدیدی بگیرد. برای روزهای بعد، حضوراً مرمت می‌شود. خواندن تاریخ و انتظار پیش بینی آینده، دست کشیدن بر خط بریل است، بدون این که قدرت داشته باشم برای این که به دور و اطراف نگاهی نکنم. و این را یکی از دوستانم گفت، از دانشکده‌ای دیگر و از جهان دیگر که با جهان من کاملاً موازی می‌نمود. و استادی که هیچ قرار نبود از آن خوشم بیاید و یا احيانا





امروز در سرتاسر کشور، در استانهای مختلف، در شهرهای کوچک و بزرگ، بخصوص در مراکز علمی و حساس، جوانهای ما کارهای حساس بزرگی را از لحاظ علمی و فناوری دارند انجام می دهند؛ کارهایی که بعضی از آنها صددرصد به نتیجه رسیده است، بعضی هم در راه است. این کارهای علمی مایه‌ی اعتماد به نفس ملت ایران است، مایه‌ی رونق اقتصادی است، تجارت‌های پرسود مادی، ناشی از پیشرفت‌های علمی است.

مقام معظم رهبری



جامعه اسلامی دانشکده حقوق
و علوم سیاسی دانشگاه تهران



آرفا

راه‌های ارتباطی با ما :



@Lp_jad_ut



@jad_ut



@jad.ut

جهت همکاری در نشریه نیز

می‌توانید به آیدی زیر پیام دهید:



@Lp_jad_ut_pr



برای عضویت در کانال می‌توانید

کد QR را اسکن کنید .